

Cercetarea noutestamentară românească – un imbold pentru activitatea bibliștilor din România

Z.K.

Lucrarea *Cercetarea noutestamentară românească*, subintitulată *Ghid bibliografic*, realizată de Silviu Ioan Negruțiu, Dan Eliodor Moldovan, Florin Codrea și Mirela Mățăoanu, sub îndrumarea competentă a profesorului Stelian Tofană, reprezintă o lucrare valoroasă a cercetării biblice ortodoxe din România și unul din primele volume publicate în cadrul tânărului Centru de Studii Biblice al Universității Babeș-Bolyai.

Volumul oferă o prezentare sistematică a literaturii biblice ortodoxe din țară a secolului 20 și a începutului secolului 21, după criteriul cronologic, după autori, pe criterii tematice, respectiv în funcție de principalele opere ale celor mai importanți autori.

Fără a intra în detalii privind vastul material prelucrat, doresc să mă refer la câteva particularități reflectate de acest volum.

O primă observație se referă la faptul că lucrările prezentate, deja prin titlul acestora, demonstrează cunoașterea problematicii cercetării internaționale și a literaturii vest-europene. Deosebit de utile pentru aprecierea acestui aspect sunt rezumatele celor mai importante lucrări cuprinse în ghidul bibliografic, deoarece acestea arată nu numai tematica abordată în literatura biblică ortodoxă, dar și principalele tendințe și modalități de abordare a acestei tematici.

Ghidul bibliografic și rezumatele demonstrează astfel cunoașterea marilor probleme ridicate de cercetarea biblică și exegeza internațională. Amintesc aici întrebările legate de autorii diferitelor scrieri neotestamentare – problema ioaneică sau originea Epistolei către Evrei (prof. Stelian Tofană), discuțiile referitoare la autorul epistolelor pastorale (prof. Sabin Verzan), respectiv al celei de-a doua Epistole către Tesaloniceni (prof. Dionisie Stamatoiu), problema sinoptică (prof. N. I. Nicolaescu, Liviu Vâlcea). Se constată de asemenea abordarea unor aspecte importante cum ar fi manuscrisele de la Marea Moartă și problema eseniană – Atanasie Negoită, Constantin Daniel, Grigorie Marcu, Iancu Moscovici, Vladimir Prelipceanu, Ioan Săbăduș, Ioan Baba, Mireille Hadas-Lebel (articol tradus de Gabriela Cămară), precum și cercetarea istorică a vieții lui Isus (recenzia lucrării lui Maurice Goguel, *Jésus de Nazareth. Mythe ou Histoire*, semnată de Nicolae Colan, articolul lui Sergiu Popescu despre istoricitatea lui Isus). Desigur aceste aspecte sunt tratate și de valoroasele lucrări de isagogie a Noului Testament, dintre care amintesc introducerile scrise de profesorii Dionisie Stamatoiu (1998), Vasile Mihoc (în colaborare cu Daniel Mihoc și Ioan Mihoc, 2001), Simion Todoran (2002), și *Introducerea în Studiul Noului Testament* în trei volume, a prof. Stelian Tofană (2000–2002). O altă problemă interesantă abordată este și aceea a revelației primordiale (prof. Isidor Todoran).

Se poate constata și o reflectare a publicațiilor biblice provenind din mediul catolic și protestant, fapt ce conferă acestui ghid bibliografic o notă ecumenică. Menționez aici publicarea unor articole ale unor autori catolici (Xavier Léon-Dufour), și protestanți (Hans Klein, Szöcs Endre), sau a reflexiei asupra exegezei protestante a secolului 20 (prof. Grigorie Marcu), și asupra abordării interconfesionale a inspirației (Ioan Glăjar). Această dimensiune ecumenică este pusă în evidență și de recenziile unor lucrări importante, cum ar fi volumul *Isus Christos și viața modernă* (trad. Ilie Dăianu), al lui Ottokár Prohászka, un teolog maghiar care a anticipat multe idei ale Conciliului Vatican II, recenziile lui Vasile Mihoc la cartea lui M. E. Boismard și A. Samoville, *La vie des evangiles. Invitation à la critique des textes*, la lucrarea *The Majority Text and the Original Text of the New Testament* a exegetului Gordon D. Fee, respectiv la studiul lui

René Kieffer, *La Christologie de superiorité*, și al lui Etienne Troeme, *Jésus livré aux historiens*. Recenzii sunt publicate și la cartea prestigiosului teolog catolic german Bernhard Häring, *Das Gesetz Christi* (prof. O. Bucevschi) și la scrierile unor teologi protestanți de renume: Oscar Culmann, *Christologie du Nouveau Testament* (Nicolae Buzescu), și Karl Barth, *Einführung in die evangelische Theologie* (Victor Iliescu). Desigur aspectul ecumenic este absent în scrieri polemice, mai ales în prima jumătate a secolului 20 (articolul *Erezia primatului papal*, al prof. P. Deheleanu, sau *Premisele biblice ale erorilor papalității și „Locuitorul” Fiului. Pretinsul „primat” al Sfântului Apostol Petru*, de prof. Grigorie Marcu).

Comunitatea biblică din țară este atentă și la publicarea unor ediții biblice de mare însemnătate, cum este Biblia Hebraică de la Stuttgart, *La Bible de Jérusalem* (recenziile prof. Nicolae Neaga), *Traduction Oecuménique de la Bible* (articolul lui Ioan Mircea și al prof. Nicolae Buzescu), traducerea Bibliei în limba maghiară (recenzia prof. Nicolae Neaga), și în limba rusă (recenzia prof. Vladimir Preliceanu).

Pe lângă abordarea științifică a Scripturii, prin valoroase lucrări de isagogie biblică, hermeneutică și exegeză, arheologie, teologie biblică, cu aplicații în teologia sistematică, se remarcă prezența unui constant interes pentru implicațiile morale, pastorale și homiletice ale lecturii Noului Testament. Trebuie amintite în acest context, fără a epuiza subiectul, articole privind preoția universală, căsătoria și familia (Vasile Mihoc, Simion Todoran, Mihai Vizitiu, Petre Semen, Grigore Mazilescu, Constantin Mihoc), munca și proprietatea în Noul Testament (Dumitru Stăniloaie, Nicolae Mladin, Petre Semen), respectiv predicile homiletice (Vasile Mihoc). Sunt de asemenea discutate probleme de actualitate, cum ar fi situația și rolul femeii (prof. Mircea Basarab, *Dimensiunea social-culturală și importanța ei pentru înțelegerea problematicii feminine în Biserica Ortodoxă*; Anca Manolache, *Statutul femeii în mesajul lui Hristos*).

În general se poate constata o abordare tradițională-clasică a problematicii tratate, cu acordarea unei atenții deosebite interpretării biblice patristice, – o certă valoare a exegezei ortodoxe, fără a face însă abstracție de serioasele întrebări și rezultate formulate de comunitatea științifică internațională contemporană.

Trebuie desigur menționat cât de importantă este nevoia completării materialului cuprins în acest volum cu lucrări similare legate de cercetarea neotestamentară de limbă română greco-catolică, respectiv de literatura de specialitate protestantă și romano-catolică de limbă română, maghiară și germană. Pe de altă parte este desigur binevenită și realizarea unui ghid bibliografic al cercetării veterotestamentare din România. Prin urmare se poate spune că lucrarea de față are nu numai o valoare intrinsecă incontestabilă, dar constituie și un imbold pentru bibliștii de altă specialitate sau de altă confesiune, pentru realizarea unor volume care să contribuie la descrierea completă a paletei cercetării biblice din țară.